ΕΤΟΣ Β΄. *Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 9 Δεκεμβρίου 1912* ΑΡΙΘ. 103.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΑΚΟΣΤΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῆς Παύλου (Γ΄. 12—17)

Ἀδελφοί, ἐνδύσασθε ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πρᾳότητα, μακροθυμίαν· ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ.

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακήν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὅτι, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἐκπληρώσωμεν τὸν ἐπίγειον ἡμῶν προορισμόν, ὁ ὁποῖος εἶνε ἡ ἠθικοποίησις ἡμῶν καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀφομοίωσις πρὸς τὸν ἅγιον Θεόν, καὶ ἡ ἐντεῦθεν εὐτυχία καὶ μακαριότης

ἡμῶν, χρεωστοῦμεν νὰ ἀποδυθῶμεν «τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ», καὶ νὰ ἐνδυθῶμεν «τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν». Εἴδομεν δὲ τί ἐννοεῖ μὲ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἀπόστολος. Ἐν τῇ σήμερον ἀναγνωσθείσῃ ἀποστολικῇ περικοπῇ συνεχίζει καὶ ἀναπτύσσει πλατύτερον τὴν αὐτὴν διδασκαλίαν, λέγων ὅτι ἡμεῖς οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ, οἱ Χριστιανοί, οἱ ἠγαπημένοι ὑπ' αὐτοῦ, πρέπει νὰ εἴμεθα εὔσπλαγχνοι, ἐνάρετοι, ταπεινόφρονες, πρᾶοι, μακρόθυμοι, συγκαταβατικοὶ ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον, καὶ νὰ συγχωρῶμεν τὰ σφάλματα, τὰ ὁποῖα κάμνομεν πρὸς ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὑπέφερε μὲ μακροθυμίαν καὶ ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς ὅ,τι ἐσφάλαμεν. Ἀλλὰ πρὸ πάντων καὶ κατ' ἐξοχὴν νὰ ἔχωμεν τὴν μεγάλην ἀρετὴν τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία κάμνει καὶ ἀναδεικνύει τοὺς ἀνθρώπους πνευματικῶς τελείους. Καί, ὅταν—λέγει—εἴμεθα τοιοῦτοι, τότε καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ θὰ κυριαρχῇ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς ἐκάλεσεν ὁ Σωτὴρ ἑνώσας ἡμᾶς εἰς ἓν σῶμα, καὶ τότε προσφέρομεν εἰς αὐτὸν καὶ εὐχαριστίαν ἀληθινήν. Τὸν θεῖον λόγον χρεωστοῦμεν νὰ μελετῶμεν καὶ ν' ἀκροώμεθα πάντοτε, διὰ ν' ἀποκτῶμεν τὴν θείαν σοφίαν, διδάσκοντες καὶ συμβουλεύοντες ὁ εἷς τὸν ἄλλον μὲ ψαλμοὺς καὶ ὕμνους καὶ ᾠδὰς πνευματικάς, μὲ προθυμίαν καὶ μὲ τὴν καρδίαν ἡμῶν δοξολογοῦντες τὸν Κύριον.

Καὶ τὰ «σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, καὶ τὴν χρηστότητα, καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην, καὶ τὴν πρᾳότητα, καὶ τὴν μακροθυμίαν» τὰ ὁποῖα μᾶς παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος νὰ «ἐνδυθῶμεν ὡς ἐκλεκτοὶ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι», ὅλας αὐτὰς τὰς μεγάλας καὶ σωτηρίους Χριστιανικὰς ἀρετὰς δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν καὶ νὰ ἐξασκῶμεν, ὅταν ἔχωμεν τὴν ἀγάπην «ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος». Καὶ πολὺ δικαίως. Διότι ἡ ἀγάπη, ἡ Χριστιανικὴ καὶ Εὐαγγελικὴ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν ἀλλοῦ ὁ Ἀπόστολος ὀνομάζει «πλήρωμα νόμου» (Ρωμ. ΙΓ΄ 10), εἶνε ἡ ρίζα, ἀπὸ τῆς ὁποίας παράγεται καὶ ὁ κορμός, καὶ οἱ κλῶνοι, καὶ τὰ φύλλα, καὶ τὰ ἄνθη καὶ οἱ καρποί, ὅλαι δῆλα δὴ αἱ Χριστιανικαὶ ἀρεταί, καὶ ἄνευ αὐτῆς οὐδεμία ἀρετὴ εἶνε δυνατὸν ν' ἀναφανῇ. Ἀποκόψατε τὴν ρίζαν ἑνὸς δένδρου, καὶ ἀμέσως μαραίνονται καὶ ξηραίνονται ὅλα τὰ παραρτήματα αὐτοῦ, καὶ κατὰ φυσικὴν συνέπειαν, καρποὶ δὲν παράγονται. Ἀφαιρέσατε τὴν ἀγάπην ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀμέσως θὰ ἴδητε μαραινομένην τὴν ἀγαθὴν θέλησιν, ἀποξηραινομένην τὴν διάνοιαν, ἀνίκανον νὰ σκεφθῇ τὸ καλόν. Καὶ ὅταν αἱ δύο αὗται δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου χάσωσι τὴν παραγωγικότητα τοῦ ἀγαθοῦ, ὅταν αὗται αἱ δύο ἀνθρώπινοι δυνάμεις διαστραφῶσι καὶ γίνωσιν ἀνίκανοι διὰ πᾶν ἀγαθόν, ξηραίνονται τὰ πνευματικὰ παραρτήματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ οὐδεμία καλὴ πρᾶξις, οὐδεμία ἀρετὴ εἶνε δυνατὸν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν βίον του. Ὅλαι αἱ σκέψεις καὶ αἱ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου τόσῳ αἱ καλαὶ ὅσῳ καὶ αἱ κακαί, ἔχουσι πηγὴν τὴν καρδίαν· «ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ» (Ματθ. ΙΒ΄ 34)· καὶ «ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ κακοὶ διαλογισμοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαί, πλεονεξία» (Μάρκ. Ζ΄ 21), λέγει αὐτὸ τὸ ἀψευδὲς στόμα τοῦ Σωτῆρος. Ἐκ τοῦ περιεχομένου λοιπὸν τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἡ ποιότης

τῶν λογισμῶν καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ. Ὥστε ὅταν ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου εἶνε γεμάτη ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴν ἀγάπην ἡ ὁποία, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, «μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, οὐ ζηλοῖ, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει» (Ι. Κορ. ΙΓ΄ 4—8), τότε δὲν εἶνε φυσικῶς δυνατόν, ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον νὰ λεχθῇ λόγος κακός, νὰ γίνῃ κακὴ σκέψις, νὰ ἐκτελεσθῇ κακὸν ἔργον. Ὅταν δὲ τοὐναντίον ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου λείπῃ ἡ ἀγάπη, τότε κατοικεῖ ἐν αὐτῇ τὸ μῖσος, ἡ ἔχθρα, καὶ ἐξ αὐτῶν προέρχονται ὅλαι αἱ κακίαι, τότε ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ εὑρίσκεται «ζῆλος καὶ ἐρίθια, ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα» (Ἰακ. Γ΄ 16). Θέλομεν λοιπὸν νὰ εἴμεθα ἐνάρετοι, σώφρονες, ταπεινοί, εὔσπλαγχνοι, μακρόθυμοι, δίκαιοι καὶ πρᾷοι; Νὰ βάλωμεν τὴν χριστιανικὴν ἀγάπην νὰ κατοικήσῃ διαρκῶς εἰς τὴν καρδίαν μας, καὶ ἡ λάμψις αὐτῆς θὰ ἐκδιώξῃ τὰ «ἔργα καὶ τὰς σκέψεις τοῦ σκότους», καὶ αἱ ζωτικαὶ ἀκτῖνες αὐτῆς θὰ ἀποξηράνουν τὰ χαμερπῆ φυτὰ τῆς ἁμαρτίας μόλις ἀναφανοῦν, καὶ θὰ ζωογονήσουν τὰ σπέρματα τῶν ἀρετῶν καὶ εἰς δένδρα μεγάλα καὶ καρποφόρα θὰ ἀναδείξουν. Νὰ βάλωμεν τὴν εὐαγγελικὴν ἀγάπην νὰ ἐνοικήσῃ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν καὶ ἀμέσως θ᾿ ἀπομακρυνθῇ ὁ φθόνος, ἡ πλεονεξία, ἡ ἀδικία, ἡ κλοπὴ καὶ ἡ ἐκδίκησις καὶ θὰ ἀναφανῇ ἡ εὐσπλαγχνία, ἡ χρηστότης, ἡ μακροθυμία καὶ ἡ ἐπιείκεια καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς συγχώρησις, ἡ ὁποία μᾶς ἀναβιβάζει εἰς θεῖον ὕψος καὶ μᾶς ἐξομοιώνει μὲ αὐτὸν τὸν Δημιουργόν μας, ἡ ὁποία ἀσφαλίζει τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν τῶν ἀτόμων καὶ τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῶν κοινωνιῶν, ἡ ὁποία μᾶς ἐξημερώνει εἰς ἀνθρώπους, ἀπὸ θηρίων, ὅπου μᾶς κάμνει ἡ σκληρότης καὶ ἡ ἐκδίκησις.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἔχῃ ἡ ἀγάπη αὐτὰ τὰ μεγάλα καὶ σωτήρια ἀποτελέσματα, ὁποία τις ἆρά γε πρέπει νὰ εἶνε; Τὸ ποιόν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, μιᾶς τοιαύτης παντοδυνάμου καὶ εὐεργετικῆς ἀγάπης, μόνον ἐν τῷ ἱερῷ Εὐαγγελίῳ, ἐν τῷ βίῳ καὶ τοῖς λόγοις τοῦ Σωτῆρος καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ Μαθητῶν, δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν νὰ μάθωμεν, μόνον ἐν τῇ ἐπιγείῳ ζωῇ τοῦ Οὐρανίου Διδασκάλου καὶ τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ εὐεργετικῇ δράσει ἐπὶ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος, δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν, καὶ πρὸς αὐτήν, ὡς τέλειον πρότυπον, νὰ κανονίσωμεν, νὰ ὁρίσωμεν καὶ τὴν ἀγάπην ἡμῶν. Λοιπὸν ὁποῖος παρουσιάζεται ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ὁ βίος τοῦ Σωτῆρος; «διῆλθεν εὐεργετῶν πάντας» (Πράξ. Ι΄ 38). Καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸ πρότυπον αὐτὸ ὀφείλομεν ν᾿ ἀγαπῶμεν καὶ ἐξ ἀγάπης νὰ κάμνωμεν τὸ καλὸν εἰς ὅλους. Τὸ κύριον λοιπὸν χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης εἶνε, νὰ εἶνε γενική, νὰ μὴ διακρίνῃ μήτε συγγενεῖς, μήτε ξένους, μήτε γνωστούς, μήτε ἀγνώστους, μήτε φίλους, μήτε ἐχθρούς, ἀλλὰ νὰ περιλαμβάνῃ ὅλους ἀνεξαιρέτως, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ οὐρανίου Πατρός, ὁ ὁποῖος «ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (Ματθ. Ε΄ 45), καὶ ν᾿ ἀποδεικνύεται ἐμπράκτως, διὰ τῶν ἔργων. Ὅταν δὲ ἡ ἀγάπη μας εἶνε τοιαύτη, καθολική, γενική, τότε δὲν εἶνε καὶ ἰδιοτελής, συμφεροντολογικὴ καὶ ὀπισθόβουλος, τότε εἶνε καθαρά, ζῶσα, τότε μὲ μίαν λέξιν, εἶνε ἀγάπη ἀξία

τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ ἐκ τοιαύτης ἀγάπης δικαιούμεθα νὰ ἐλπίζωμεν καὶ ἀνταξίαν τὴν ἀνταμοιβὴν παρὰ τοῦ Μισθαποδότου Θεοῦ. Τοιαύτην ἀληθινὴν ἀγάπην ἔδειξεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, διδάξας, θαυματουργήσας καὶ ἀποθανὼν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. Τοιαύτην ἀληθινὴν ἀγάπην ἔδειξαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος «ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς» (Ἑβρ. ΙΑ′ 38), διὰ τὸ σωτήριον κήρυγμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου πρὸς σωτηρίαν αὐτῆς. Τοιαύτην ἀληθινὴν ἀγάπην ἔδειξαν οἱ ἅγιοι Μάρτυρες, οἱ Ὁμολογηταί, καὶ ὅλος ὁ ἱερὸς Σύλλογος τῶν ἁγίων, τοὺς ὁποίους τιμᾷ καὶ γεραίρει ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, στερεώσαντες διὰ τοῦ τιμίου αὐτῶν αἵματος τὸ θεῖον οἰκοδόμημα τῆς ἁγίας ἡμῶν θρησκείας, ἡ ὁποία σκοπὸν ἔχει τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Τοιαύτην τέλος ἀληθινὴν ἀγάπην εἶχον ἀναμεταξύ των οἱ ἀείμνηστοι πατέρες καὶ πρόγονοι ἡμῶν, καὶ ὑπ' αὐτῆς ἀρρήκτως συνδεόμενοι «ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων» (αὐτ. 34) καὶ ἐκλέϊσαν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἡμετέρου θεοφρουρήτου Ἔθνους.

Τοιαύτην ἀγάπην, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, χρεωστοῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν ἀναμεταξύ μας διὰ νὰ εἴμεθα ἐνάρετοι, διὰ νὰ δειχθῶμεν ἀντάξιοι μαθηταὶ τοῦ Οὐρανίου ἡμῶν Διδασκάλου, διὰ νὰ δείξωμεν ὅτι εἴμεθα γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν εὐκλεῶν προγόνων ἡμῶν, διὰ νὰ κατορθώσωμεν μὲ τὴν θείαν καὶ ἄμαχον τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν, ὁ ὁποῖος εἶνε ἀγάπη (Ι. Ἰωάν. Δ′ 8) βοήθειαν καὶ προστασίαν καὶ εἰς τοὺς ἑαυτούς μας καὶ εἰς τὴν Πατρίδα νὰ δειχθῶμεν χρήσιμοι καὶ ὠφέλιμοι, καὶ τὸν προορισμὸν ἡμῶν νὰ ἐκτελέσωμεν, καὶ τὴν ἐπίγειον ἡμῶν εὐτυχίαν νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ τὴν οὐράνιον βασιλείαν νὰ κληρονομήσωμεν.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΕΝΝΑΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

ΣΤ′.

«Ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν » αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον». (Ἰακ. δ′ 11).

Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος παρατάσσει εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν τὸν καταλαλοῦντα τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ τὸν κρίνοντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. «*Ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ*». Τὰ δύο λοιπὸν ταῦτα ἁμαρτήματα ἡ καταλαλιὰ καὶ ἡ κατάκρισις εἶναι ἐξίσου θανάσιμα ἁμαρτήματα, διότι οὐδέποτε προβαίνει τις εἰς κακολογίαν κατὰ τοῦ πλη-

σίον, ἐὰν πρότερον δὲν ἔχει κρίνει καὶ καταδικάσῃ αὐτὸν ἐν τῇ ἑαυτοῦ συνειδήσει. Περὶ τῆς ἁμαρτίας ταύτης ἂς ὁμιλήσωμεν σήμερον.

Δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὴν κατάκρισιν μὲ τὰς παρατηρήσεις ἢ τὰς ἐπιτιμήσεις, τὰς ὁποίας πολλάκις ἐσμὲν ὑποχρεωμένοι νὰ κάμνωμεν πρὸς τοὺς παρεκτρεπομένους. Ὁ Σωκράτης συνήντησεν ἡμέραν τινὰ νεανίαν ἐξερχόμενον ἀπὸ μέρος κακῆς φήμης· ὁ νεανίας ἰδὼν τὸν φιλόσοφον ἠρυθρίασεν, ὁ δὲ Σωκράτης ἤλεγξεν αὐτὸν εἰπών· «ὤφειλες νὰ ἐρυθριᾷς ὅταν » εἰσήρχεσο, καὶ οὐχὶ τόρα ὁπότε ἐξέρχεσαι». Ἡ δικαία αὕτη ἐπιτίμησις τοῦ Σωκράτους δὲν εἶναι κατάκρισις. Τὸ ἐπιτιμᾶν τὸν πλησίον κατὰ πρόσωπον, ὅταν ἀνερυθριάστως ἁμαρτάνῃ, πρὸς διόρθωσιν αὐτοῦ, ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἁμάρτημα, ἀλλ᾽ εἶναι καὶ καθῆκον, ὅπερ ἐπιβάλλει ἡμῖν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ὀφειλομένη ἀγάπη. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διατάττει τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Ἀπόστολον Τίτον νὰ ἐλέγχῃ τοὺς ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν αὐτοῦ πιστοὺς καὶ μάλιστα μετ᾽αὐστηρότητος· «*ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως*». Ἄλλο λοιπὸν αἱ πρὸς διόρθωσιν καὶ ἠθικοποίησιν τοῦ πλησίον ἐπιτιμήσεις καὶ ἔλεγχοι καὶ ἄλλο αἱ ἐπικρίσεις καὶ ἡ κατάκρισις αὐτοῦ.

Ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶναι ἡ κατάκρισις; Ὅλοι βεβαίως ἐνθυμούμεθα τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς τοῦ Τυφλοῦ. Ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τῆς θεραπείας τοῦ Τυφλοῦ, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προκαλεῖ κατάπληξιν δὲν εἶναι οὔτε ἡ μοχθηρία τῶν Φαρισσαίων, οὔτε ἡ δειλία τῶν γονέων τοῦ Τυφλοῦ, ἀλλ᾽ ἡ συμπεριφορὰ τῶν Ἀποστόλων. Οὗτοι εἶχον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἄνθρωπον δυστυχῆ, ἄνθρωπον ἐστερημένον τοῦ πολυτιμοτέρου μετὰ τὴν ζωὴν ἀγαθοῦ, τῶν ὀφθαλμῶν. Ἀντὶ νὰ αἰσθανθῶσι πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν, ἣν ἐπέβαλεν αὐτοῖς ἡ ἀγάπη, ἤρχισαν νὰ διαλογίζωνται, «*τίς ἥμαρ» τεν; οὗτος, ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;*» Ἄλλαις λέξεσιν, οἱ Ἀπόστολοι παρεσύρθησαν εἰς κρίσιν καὶ κατάκρισιν, διότι παρεδέχθησαν κατ᾽ ἀρχὴν ὅτι ὁ τυφλὸς ἐγεννήθη τυφλὸς ἐξ ἁμαρτιῶν, ἀδιάφορον ἂν ἐξ ἰδίων ἁμαρτιῶν ἢ τῶν γονέων αὐτοῦ. Εἰς τὴν αὐτὴν κρίσιν καὶ κατάκρισιν κατήντησαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Ἰώβ, οἱ ὁποῖοι, ὅταν ἐπεσκέφθησαν αὐτὸν ἐν τῇ κοπρίᾳ κατακείμενον, ἀντὶ παντὸς ἄλλου παραμυθητικοῦ λόγου, ἀπεκάλυψαν αὐτῷ τὰ συμπεράσματα τῆς ἰδίας αὐτῶν κρίσεως εἰπόντες: Διὰ νὰ σὲ τιμωρήσῃ ὁ Θεὸς μὲ τὰς φοβερὰς αὐτὰς τιμωρίας, σημαίνει, ὅτι καὶ μεγάλας διέπραξας ἁμαρτίας.

Ἕτερον παράδειγμα κρίσεως καὶ κατακρίσεως ἀναγινώσκομεν εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Τὸ πλοῖον τὸ ὁποῖον μετέφερε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον εἰς Ρώμην ἐναυάγησε εἰς τὰ παράλια τῆς νήσου Μελίτης, ὅπου διεσώθησαν πάντες οἱ ἐπιβάται τοῦ πλοίου. Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ἐπεδείξαντο «*οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν*» πρὸς τοὺς ναυαγούς, ἀνάψαντες πυρὰν καὶ πολλαχῶς περιποιηθέντες αὐτούς. Εἰς τὴν πυρὰν ἔρριψε καὶ ὁ Παῦλος δέσμην φρυγάνων, ἀλλ᾽ αἴφνης ἔχιδνα ἐξελθοῦσα ἐκ τῶν φρυγάνων ἔδηξε τὴν χεῖρα αὐτοῦ. Ἅμα εἶδον οἱ «*βάρβαροι κρεμάμενον » τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· πάντως φονεύς*

» *ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης, ἡ Δίκη ζῆν οὐκ » εἴασεν».* Τὰ ἄλλα τῆς διηγήσεως παραλείπομεν, διότι ὁ μὲν Παῦλος «*ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν*», οἱ δὲ βάρβαροι καταπλαγέντες ἐπὶ τούτῳ «*ἔλεγον αὐτὸν Θεὸν εἶναι*».

Ἐκ τῶν παραδειγμάτων τούτων εὐκόλως ἕκαστος κατανοεῖ τί λέγεται κατάκρισις. Δὲν εἶναι ἡ ὑπόνοια ἢ ἁπλῆ ἰδέα, τὴν ὁποίαν μορφώνει τις περὶ τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου, ἀλλ' εἶναι ἡ πεποίθησις ἣν ἔκ τινων ἐξωτερικῶν φαινομένων σχηματίζει τις περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ πλησίον, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας προβαίνει εἶτα εἰς τὴν κατάκρισιν αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἡ τοιαύτη κατάκρισις εἶναι ἁμαρτία. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε· «*μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε » κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν*». Πιστὸς ἑρμηνευτὴς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρος λέγει· «*Διὸ » ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε, πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτε- » ρον σεαυτὸν κατακρίνεις*». Λοιπὸν τὸ κρίνειν καὶ κατακρίνειν τὸν πλησίον εἶναι ἁμάρτημα.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἁμάρτημα ἁπλοῦν, εἶναι ἁμαρτία θανάσιμος. Τοῦτο εἶναι εὔκολον νὰ κατανοήσῃ ἕκαστος, διότι τὸ κρίνειν καὶ κατακρίνειν τὸν πλησίον ἀντίκειται εἰς τὴν ἀγάπην, ἣν ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν πρὸς ἀλλήλους· Ἡ πρώτη δὲ τῆς ἀγάπης παραγγελία εἶναι νὰ μὴ κάμνῃς εἰς τοὺς ἄλλους ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν θέλεις οἱ ἄλλοι νὰ κάμνουν πρὸς σέ. Ἢ μᾶλλον διὰ νὰ ἐννοήσῃς ποία εἶναι ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη ἀνάγνωθι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα διδάσκει περὶ τῆς ἀγάπης ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. «*Ἡ ἀγάπη,* » λέγει, *οὐ ζηλοῖ, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, » οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ*».

Τὸ κρίνειν καὶ κατακρίνειν τὸν πλησίον ἀντιστρατεύεται καὶ ἀντίκειται καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην αὐτήν. Τὸ κρίνειν ἐπιτρέπεται ὅταν ὑπάρχῃ καταδικαστικὴ ἀπόφασις δικαστηρίου, ἥτις ἔχει ληφθῆ ὑπὸ ἀνεγνωρισμένων δικαστῶν καὶ κατόπιν διαδικασίας διεξαχθείσης συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου. Τὸ κρίνειν καὶ κατακρίνειν τὸν πλησίον χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ τοιαύτη ἐπίσημος κατ' αὐτοῦ δικαστικὴ ἀπόφασις τοῦτο εἶναι παράνομον καὶ ἄδικον.

Παράνομον καὶ ἄδικον εἶναι τὸ κρίνειν καὶ κατακρίνειν τὸν πλησίον, διότι ὁ κρίνων οὐδὲν ἔχει δικαίωμα πρὸς τοῦτο· «*Σὺ τίς εἶ, ὃς κρίνεις » τὸν ἕτερον*;» ἐρωτᾷ ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος. Ποῖον εἶναι τὸ δικαστικόν σου ἀξίωμα, ποία ἡ δικαστικὴ δικαιοδοσία σου, δυνάμει τῆς ὁποίας κρίνεις τὸν ἕτερον; Οὐδεμία. Ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἄλλου χωρὶς πρότερον νὰ κρούσῃ τὴν θύραν θεωρεῖται, δικαίως βεβαίως, ὡς ἄνθρωπος ἀγροῖκος. Ὁ ἀνοίγων παράθυρον ἐπὶ τοίχου ἐπικοίνου ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ συνιδιοκτήτου αὐτοῦ καταδιώκεται καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ νόμου. Σὺ δὲ ἀποτολμᾷς ὄχι νὰ εἰσέλθῃς ἁπλῶς εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ νὰ εἰσδύσῃς εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ νὰ ἀποκαλύψῃς τὴν

ἄβυσσον ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἐπεφύλαξεν εἰς ἑαυτὸν ὁ Θεὸς ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.... Οὕτω δὲ ὁ κρίνων τὸν ἕτερον ὄχι μόνον παραβιάζει τοὺς νόμους τῆς πολιτείας, ἀλλὰ ταὐτοχρόνως ὑφαρπάζει τὴν δικαιοδοσίαν ἣν μόνος ὁ Θεὸς κέκτηται.

Παράνομον καὶ ἄδικον εἶναι τὸ κρίνειν καὶ κατακρίνειν τὸν πλησίον, διότι ὁ κρίνων εὐκόλως καὶ ἐπιπολαίως οὐδέποτε εἶναι εἰς θέσιν νὰ γινώσκῃ τὴν ἀλήθειαν καθ᾽ ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν. Τὴν ἀλήθειαν δύνανται νὰ ἐξακριβώσωσι μόνοι οἱ ἐπιστημονικῶς μεμορφωμένοι, πεπειραμένοι καὶ εὐσυνείδητοι δικασταί. Ὁ ἐπιπολαίως κρίνων κατ᾽ ἀνάγκην θὰ βασισθῇ ἐπὶ εἰκασιῶν. Ἀλλὰ τίς ἀγνοεῖ ὅτι αἱ εἰκασίαι οὐδέποτε εἶναι ἀπηλλαγμέναι τῆς πλάνης; Ἐὰν ὁ κρίνων βασισθῇ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν φαινομένων, πάλιν θὰ περιπέσῃ εἰς πλάνην, διότι πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι ὁποῖοι φαίνονται, καὶ ἄλλοι πάλιν φαίνονται οὐχὶ τοιοῦτοι ὁποῖοι πράγματι εἶναι. Ἐὰν πάλιν ὁ κρίνων βασισθῇ εἰς τὰς πληροφορίας τρίτου προσώπου εἰς πλάνην καὶ αὖθις θὰ περιπέσῃ, διότι καὶ τὸ τρίτον τοῦτο πρόσωπον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γινώσκῃ τὰ τοῦ πλησίον κάλλιον. Ἐὰν ὁ κρίνων τὸν πλησίον κρίνῃ τὸ παρὸν ἐκ τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ, ἢ τὸ μέλλον ἐκ τοῦ παρόντος, θὰ πάθῃ ὅ,τι ἔπαθον καὶ οἱ Φαρισσαῖοι, ὅταν εἶδον εἰς τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ τὴν ἁμαρτωλὸν ἐκείνην γυναῖκα, ἥτις τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν ἦτο πλέον ἁμαρτωλὸς, καὶ τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ἔμελλε νὰ κηρυχθῇ ἐν τῷ μέλλοντι καθ᾽ ὅλον τὸν κόσμον ὡς ὄνομα Ἁγίας. Ὁ ἁμαρτωλὸς, τὸν ὁποῖον ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν, τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἡμᾶς, ὅτι δὲν θέλει μετανοήσει, καὶ ὅτι δὲν θὰ γίνῃ καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ μετανοοῦντι χαρὰ μεγάλη ἐν τῷ οὐρανῷ; Ἀφ᾽ οὗ λοιπὸν ἀγνοοῦμεν πάντα ταῦτα διατί κρίνομεν καὶ κατακρίνομεν μετὰ τόσης σκληρότητος καὶ ἀπανθρωπίας τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν;

Παράνομον καὶ ἄδικον εἶναι τὸ κρίνειν καὶ κατακρίνειν τὸν πλησίον, διότι ὁ κρίνων ἀνευθύνως οὐδέποτε δύναται νὰ κρίνῃ ἀνεπηρεάστως. Εἶναι φυσικὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ φαντάζεται τὰ ἰδικά του ἐλαττώματα, ἢ αἱ ἴδιαι αὐτοῦ ἀρεταὶ ὅτι ἐνυπάρχουσι καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ὁ ἄφρων φαντάζεται, λέγει ὁ σοφὸς Σολομὼν, ὅτι ὅλοι ὅσους συναντᾷ καθ᾽ ὁδὸν εἶναι, ὅπως καὶ αὐτὸς ἄφρονες· «*Καί γε ἐν ὁδῷ » ὅταν ἄφρων πορεύηται, καρδία αὐτοῦ ὑστερήσει, καὶ ἃ λογιεῖται πάντα » ἀφροσύνη ἐστίν*». Ὁ κακὸς οὐδόλως δυσκολεύεται νὰ παραδεχθῇ, ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὅμοιοι αὐτῷ. «Φαντάζεσαι ὅτι εἶμαι » ἀγαθὸς καὶ ἐνάρετος, ἔγραφέ ποτε ἅγιός τις πρὸς ἄλλον ἅγιον, διότι σὺ » εἶσαι ἀγαθὸς καὶ ἐνάρετος καὶ μετρᾷς τὰς ἀρετάς μου μὲ τὸ μέτρον » τῶν ἰδικῶν σου ἀρετῶν». Οὕτως ἔπραττον οἱ Ἅγιοι· ἀλλ᾽ ὅσοι δὲν εἶναι τοιοῦτοι μετροῦσι τὰ παραπτώματα ἢ τὰς κακίας τῶν ἄλλων μὲ τὸ μέτρον τῶν ἰδικῶν των κακιῶν. Ἔπειτα ἐκτὸς τούτου ἡμεῖς κρίνομεν τοὺς ἄλλους ἀναλόγως τῆς συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας, τὴν ὁποίαν τρέφομεν

πρὸς αὐτούς. Ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ὑπερέχει ἡμῶν ἢ εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἀπολαύει μείζονος ὑπολήψεως καὶ ἐκτιμήσεως ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἢ ἡμεῖς, ἢ εἰς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἠθέλομεν ὑποπτεύσει ὅτι παραβλάπτει τὰ ἡμέτερα συμφέροντα, ἢ εἰς ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἔτυχε νὰ ἀντιπαθήσωμεν ἔστω καὶ ἄνευ εὐλόγου ἀφορμῆς. Ἐξ ὅλων τούτων δὲν καταφαίνεται ἡλίου φαεινότερον, ὅτι τὸ κρίνειν καὶ κατακρίνειν τὸν πλησίον καὶ ἄδικον εἶναι καὶ παράνομον; Λοιπὸν «*μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε*», καθ᾽ ἃ ἐνετείλατο ἡμῖν ὁ Κύριος.

Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ὑπάρχουσι Χριστιανοί τινὲς οἱ ὁποῖοι ἔχουσι κυριευθῆ ὑπὸ τοῦ πάθους, ὑπὸ τῆς μανίας τοῦ κρίνειν καὶ κατακρίνειν, οἱ τοιοῦτοι δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸ ἑαυτῶν ἔργον, ἀλλὰ νὰ κρίνωσι καὶ κατακρίνωσιν οὐχὶ τοὺς ἄλλους ἀλλ᾽ ἑαυτούς. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος λέγει ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο τῆς κατακρίσεως εἶναι τὸ μόνον ὠφέλιμον καὶ σωτήριον. Λοιπὸν ἂς συγκροτήσωμεν ἐντὸς ἡμῶν αὐτῶν δικαστήριον, ἂς παρουσιάσωμεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς ἡμῶν ὅλα τὰ παραπτώματα, ὅλα τὰ ἁμαρτήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξωλισθήσαμεν, ἂς ζητήσωμεν τὸν λόγον δι᾽ ὅλα ταῦτα, καὶ ἂς ἐξενέγκωμεν εἶτα δικαίαν ἀπόφασιν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ προσέξωμεν καλῶς, μὴ κατὰ τὴν λῆψιν τῆς ἀπυφάσεως παραπλανήσῃ ἡμᾶς ἡ ἀγαθὴ ἰδέα, ἣν περὶ ἡμῶν αὐτῶν ἔχομεν ἐσχηματισμένην, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουσι τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι ζῶντες, ἐν ᾧ εἶναι νεκροί. «*Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ*», λέγει ὁ Ἄγγελος τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἡ ἀγαθὴ αὕτη ἰδέα, τὴν ὁποίαν ἔχει συνήθως ὁ ἄνθρωπος περὶ ἑαυτοῦ ἐξηπάτα καὶ ἐκεῖνον ὅστις ἐν τῇ Ἀποκαλύψει ἔλεγε· «*πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω*» καὶ δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο «*ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ » τυφλὸς καὶ γυμνός*». Ὅταν μάθωμεν νὰ κρίνωμεν ἑαυτούς, τότε θὰ παύσωμεν κρίνοντες καὶ κατακρίνοντες τὸν πλησίον. Ὡς πρότυπον δὲ καὶ παράδειγμα τοιαύτης κρίσεως καὶ κατακρίσεως ἡμῶν αὐτῶν ἂς λάβωμεν τὸν προφητάνακτα Δαυΐδ, ὅστις ἀναλογιζόμενος καὶ ἀναμετρῶν τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας ἀνεβόα πρὸς τὸν Θεόν. «*Ἐγὼ δὲ πτωχός εἰμι καὶ πένης, » ὁ Θεὸς βοήθησόν μοι.... Τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία » μου ἐνώπιόν σου ἐστι διαπαντός*».

Μιμηθῶμεν, ἀδελφοί, τὸν Δαυΐδ. Ἀντὶ νὰ βλέπωμεν τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν κάρφος, ἂς προσπαθῶμεν νὰ κατανοῶμεν τὴν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὀφθαλμῷ δοκόν. Μὴ κρίνωμεν ἀλλότριον οἰκέτην, ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς κατακριθῶμεν, ἀλλ᾽ ἵνα τύχωμεν ἐλέους καὶ φιλανθρωπίας παρὰ τοῦ δικαίου Κριτοῦ, τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.